

MUKANA
HALLITUKSEN
KÄRKIHANKKEESSA

Ikäneuvo-hanke

Asiakasohjauksen kokeiluun osallistuvien kuntien yhteiset kotihoidon ja tukipalvelujen kriteerit

Kotihoito – yhteiset kriteerit 1/2

Palvelun tarkoitus

Kotihoitoa järjestetään eri-ikäisille asiakkaille, jotka eivät selviydy kotona arkielämän toiminnoissa itsenäisesti, omaisten tuella tai muulla tavoin ja heidän hoitonsa ja huolenpitonsa vaatii erityistä ammattitaitoa.

Kotihoito on tarkoitettu niille asiakkaille, jotka tarvitsevat säännöllisesti hoivaa, huolenpitoa ja/tai sairaanhoidollista apua.

Kotihoidolla tuetaan asiakkaan itsenäistä selviytymistä kotona ja ehkäistään toimintakyvyn heikentymistä neuvonnan, ohjauksen, hoivan ja hoidon sekä kuntouttavan työtavan ja arkikuntoutuksen avulla.

Kokonaistilanteen seuranta ja tähän liittyvä tarvittava hoito ja hoiva toteutetaan asiakassuunnitelman mukaisesti.

Kotihoito on harkinnanvarainen palvelu, jota voidaan myöntää myös määräaikaisena, esimerkiksi sairaalasta kotiutumisen yhteydessä tai omaishoitajan jaksamisen tukemiseksi.

Yhteiset kriteerit

Kotihoidon palvelun myöntämisen edellytyksenä on, että

- asiakkaalle on tehty sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilaisen tekemä palvelutarpeen arviointi yhteistyössä asiakkaan kanssa
- asiakkaan fyysinen, psyykinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on selkeästi alentunut
- asiakas tarvitsee apua päivittäisissä toiminnoissa kuten ruokailut, peseytyminen, wc-käynnit, pukeutuminen, muu perushoito ja lääkehoidon toteutus
- asiakas tarvitsee sairautensa tai alentuneen toimintakykynsä vuoksi sairaanhoitoa tai arkikuntoutusta eikä kykene käyttämään kodin ulkopuolisia palveluja
- asiakas sitoutuu yhdessä laadittuun asiakassuunnitelmaan ja yhteistyöhön kotihoidon henkilökunnan kanssa

Kotihoito – yhteiset kriteerit 2/2

Yhteiset kriteerit

Asiakkaan kotihoidon tarve arvioidaan aina yksilöllisesti ja käytössä olevat toimintakykymittareiden arvot ovat suuntaa antavia. Viitteelliset RAI / RAVA – arvot myöntämisperusteiden tukena tarvittaessa ovat:

RAVA-indeksi on vähintään 1,7

RAI: MAPLe 2 + (kaksi tai enemmän) (palvelutarve MAPLe, 1-5)

MAPLe 1 vain poikkeustapauksissa, kuten asiakkaan turvallisuuden vaarantava sosiaalinen tai psyykinen turvattomuus, harhaisuus tai harhaluuloisuus tai muu sairaus, vaativa hoivan- ja hoidontarve johon vastaaminen on kotona tarkoituksen mukaisempaa kuin terveyskeskuksessa.

Tällainen poikkeustilanne voi olla myös silloin, kun uuden asiakkaan palvelutarvetta arvioidaan ja seurataan ennen palvelupäätöstä, tai kun asiakkaan palvelutarve on muuttumassa, tai silloin kun asiakkaalle järjestetään kuntouttavaa kotihoitoa, jolla ehkäistään vaativampaa palvelutarvetta.

Tarvittaessa käytetään seuraavia ohjearvoja:

ADLH vähintään 1 (päivittäiset toiminnot ADLH, 1-6)

IADL vähintään 12 (asiointitoiminnot IADL, 0-21)

CPS vähintään 2 (kognitiivisen toiminnan mittari CPS, 0-6)

CAPS vähintään 10/30 (ongelma-alueita fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn alueilla)

Siivouspalvelu - yhteiset kriteerit

Palvelun tarkoitus	Olemassa olevat kriteerit
<p>Kotihoidon tukipalveluilla tuetaan eri-ikäisten asiakkaiden, pääsääntöisesti ikääntyneiden, kotona asumista ja ehkäistään toimintakyvyn heikentymistä. Kotihoidon tukipalvelut voivat riittää mahdollistamaan itsenäisen asumisen myös ilman säännöllisen kotihoidon palveluita. Palvelu voi olla myös määräaikaista.</p>	<p>Siivouspalvelun myöntämisen edellytyksenä on, että</p> <ul style="list-style-type: none"> • sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilainen on tehnyt palvelutarpeen arvioinnin yhteistyössä asiakkaan kanssa • asiakkaan toimintakyky on alentunut ja hän ei pysty pitämään kotiaan siistinä yksin, omaisten tai muun verkoston turvin • asunnon siivoaminen itse ei onnistu terveydellisistä syistä • harkinnan tukena huomioidaan palvelussa seuraavat tulorajat: 1280 € brutto/kk/1 hlön talous ja 2100 € brutto/kk/2 hlön talous

Pyykkipalvelu - yhteiset kriteerit

Palvelun tarkoitus	Yhteiset kriteerit
<p>Kotihoidon tukipalveluilla tuetaan eri-ikäisten asiakkaiden, pääsääntöisesti ikääntyneiden, kotona asumista ja ehkäistään toimintakyvyn heikentymistä. Kotihoidon tukipalvelut voivat riittää mahdollistamaan itsenäisen asumisen myös ilman säännöllisen kotihoidon palveluita. Palvelu voi olla myös määräaikaista.</p>	<p>Palvelun myöntämisen edellytyksenä on, että sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilainen on tehnyt palvelutarpeen arvioinnin yhteistyössä asiakkaan kanssa.</p> <p>Pyykkipalvelu voidaan myöntää</p> <ul style="list-style-type: none"> • säännöllisen kotihoidon asiakkaalle, jolla ei ole mahdollisuutta pyykin pesuun kotona • erityistilanteissa silloin, kun asiakkaalla ei ole asianmukaisia pyykinpesumahdollisuuksia ja hän ei itse tai omaisten turvin kykene hoitamaan pyykinhuoltoaan

Kylvetyspalvelu - yhteiset kriteerit

Palvelun tarkoitus	Olemassa olevat kriteerit
<p>Kotihoidon tukipalveluilla tuetaan eri-ikäisten asiakkaiden, pääsääntöisesti ikääntyneiden, kotona asumista ja ehkäistään toimintakyvyn heikentymistä. Kotihoidon tukipalvelut voivat riittää mahdollistamaan itsenäisen asumisen myös ilman säännöllisen kotihoidon palveluita. Palvelu voi olla myös määräaikaista.</p>	<p>Palvelun myöntämisen edellytyksenä on, että sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilainen on tehnyt palvelutarpeen arvioinnin yhteistyössä asiakkaan kanssa.</p> <p>Kylvetyspalvelu voidaan myöntää, mikäli</p> <ul style="list-style-type: none"> • kodin pesu- / saunatilat ovat puutteelliset tai vaaralliset • kotona peseytyminen ei onnistu avustajankaan turvin • lähitorilla/palvelukeskuksessa peseytyminen ei onnistu yhden avustajan turvin • palvelua tarvitaan omaisen jaksamisen tukemiseksi (esimerkiksi omaishoitaja)

Turvapalvelu - yhteiset kriteerit

Palvelun tarkoitus	Yhteiset kriteerit
<p>Kotihoidon tukipalveluilla tuetaan eri-ikäisten asiakkaiden, pääsääntöisesti ikääntyneiden, kotona asumista ja ehkäistään toimintakyvyn heikentymistä. Kotihoidon tukipalvelut voivat riittää mahdollistamaan itsenäisen asumisen myös ilman säännöllisen kotihoidon palveluita. Palvelu voi olla myös määräaikaista.</p> <p>Yksin asuva voi saada turvapalvelun avulla helposti apua ympäri vuorokauden.</p>	<p>Palvelun myöntämisen edellytyksenä on, että sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilainen on tehnyt palvelutarpeen arvioinnin yhteistyössä asiakkaan kanssa.</p> <p>Turvapalvelu voidaan myöntää henkilöille, joilla on joko</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaatumisriski tai eksymisriski, • turvattomuuden tunnetta, • epävakaata terveydentilaa tai • terveydellinen syy, joka realisoituessaan edellyttää toisen henkilön apua.

Kauppapalvelu - yhteiset kriteerit

Palvelun tarkoitus	Yhteiset kriteerit
<p>Kotihoidon tukipalveluilla tuetaan eri-ikäisten asiakkaiden, pääsääntöisesti ikääntyneiden, kotona asumista ja ehkäistään toimintakyvyn heikentymistä. Kotihoidon tukipalvelut voivat riittää mahdollistamaan itsenäisen asumisen myös ilman säännöllisen kotihoidon palveluita. Palvelu voi olla myös määräaikaista.</p>	<p>Kauppapalvelu voidaan myöntää henkilöille, joilla kaikki alla olevista kriteereistä täyttyvät:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilainen on tehnyt palvelutarpeen arvioinnin yhteistyössä asiakkaan kanssa • asiakas ei pysty itse tai läheisten avustamana asioimaan kaupassa • asiakkaan läheiset eivät voi hoitaa asiakkaan kauppa-asioita hänen puolestaan

Ateriapalvelu - yhteiset kriteerit

Palvelun tarkoitus	Yhteiset kriteerit
<p>Kotihoidon tukipalveluilla tuetaan eri-ikäisten asiakkaiden, pääsääntöisesti ikääntyneiden, kotona asumista ja ehkäistään toimintakyvyn heikentymistä. Kotihoidon tukipalvelut voivat riittää mahdollistamaan itsenäisen asumisen myös ilman säännöllisen kotihoidon palveluita. Palvelu voi olla myös määräaikaista.</p>	<p>Palvelun myöntämisen edellytyksenä on, että sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilainen on tehnyt palvelutarpeen arvioinnin yhteistyössä asiakkaan kanssa.</p> <p>Ateriapalvelu voidaan myöntää, mikäli</p> <ul style="list-style-type: none"> • asiakas ei pysty liikkumaan kodin ulkopuolella (esimerkiksi tehdäkseen ruokaostoksia tai aterioidakseen palvelukeskuksessa) tai valmistamaan aterioitaan, • asiakas tarvitsee ohjausta ruokailussa ja ravitsemustilan seurannassa, tai • asiakkaalla on erityisruokavalio ja hän ei pysty itse valmistamaan erityisruokavalioaterioita

Kuljetuspalvelu (SHL) - yhteiset kriteerit

Palvelun tarkoitus	Yhteiset kriteerit
<p>Kuljetuspalvelu on harkinnanvarainen kotihoidon tukipalvelu.</p> <p>Kuljetuspalvelu on tarkoitettu tukemaan asiakkaan omatoimista asioiden hoitamista ja sosiaalisen elämän ylläpitämistä. Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät pysty käyttämään julkisia kulkuvälineitä, mutta jotka eivät ole oikeutettuja vammaispalvelulain mukaisen vammaisten kuljetuspalveluun.</p>	<p>Palvelun myöntäminen perustuu asiakkaan palvelutarpeen yksilölliseen arviointiin.</p> <p>Esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne ml. kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen. Jos asiakkaan palvelutarpeeseen pystytään vastaamaan palveluliikenteellä, ei perustetta kuljetuspalveluun synny.</p> <p>Palvelun myöntämisen edellytyksenä on että asiakkaan toimintakyky on alentunut sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi siinä määrin, ettei hänellä ole mahdollisuutta käyttää julkista liikennettä tai palveluliikennettä.</p> <p>Harkinnan tukena huomioidaan palvelussa seuraavat tulorajat: 1280 € brutto/kk/1 hlön talous ja 2100 € brutto/kk/2 hlön talous</p>

Ikäihmisten päivätoiminta/päiväkeskus - yhteiset kriteerit (joka edellyttää päätöksen)

Palvelun tarkoitus

Palvelun tarkoituksena on asiakkaan sosiaalisen, fyysisen, kognitiivisen tai psyykkisen toimintakyvyn tukeminen ennaltaehkäisevästi ja kuntouttaen.

Palvelulla voidaan tukea asiakasta tai perhettä arkea kuormittavissa elämäntilanteissa ja ennaltaehkäistä raskaampien palveluiden tarvetta. Palvelulla voidaan myös tukea omaishoitajuutta ja kotona-asumista. Palvelulla ehkäistään kotona selviytymistä uhkaavaa yksinäisyyttä ja turvattomuutta.

Palvelun tarvetta ja tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti vähintään puoli vuosittain ja aina tilanteen muuttuessa.

Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, joka ei pääse saatettunakaan osallistumaan palvelukeskuksen/ lähitorin, yhdistysten tai järjestöjen virkistystoimintaan, vastaavanlaista toimintaa ei ole tarjolla lähialueella ja/tai hänen toimintakykynsä ei ole riittävä edellä mainittuun toimintaan.

Yksilöllisen tarpeen/harkinnan pohjalta palveluun voidaan liittää hygieniapalveluja (esim. puutteelliset pesutilat kotona).

Yhteiset kriteerit

Palvelun myöntämisen edellytyksenä on, että

- asiakkaalle on tehty sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilaisen tekemä yksilöllinen palvelutarpeen arviointi yhteistyössä asiakkaan kanssa
- asiakkaan fyysinen, psyykkinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on alentunut ja asiakas hyötyy tavoitteellisesta kuntoutustoiminnasta
- asiakkaalla on ohjauksen, valvonnan tai päivittäisissä toiminnoissa avun tarvetta
- asiakas kykenee toimimaan ryhmässä ja hyötyy ryhmätoiminnasta ja – kuntoutuksesta eikä ole yksilöllisen kuntoutuksen tarvetta

Asiakkaan päivätoiminnan tarve arvioidaan aina yksilöllisesti ja käytössä olevat toimintakykymittareiden arvot ovat suuntaa antavia. Viitteelliset RAI – arvot myöntämisperusteiden tukena tarvittaessa ovat:

MapLe arvo vähintään 2 (palvelutarpeen kokonaisarvio 1-5), MapLe arvo 1 poikkeustapauksissa kuten asiakkaan yksinäisyys, turvattomuus
ADLH arvo vähintään 1 (päivittäiset toiminnot 0-6), IADL arvo vähintään 12 (kodinhoitotyöt, asioinnit 0-21), DRS arvo enemmän kuin 0.

Lyhytaikainen ympärivuorokautinen hoito – yhteiset kriteerit 1/2

Palvelun tarkoitus	Yhteiset kriteerit
<p>Lyhytaikaisella ympärivuorokautisella hoidolla tuetaan omaishoitoa ja itsenäistä kotona asumista, sekä asiakkaan kuntoutumista ja toimintakyvyn ylläpitämistä.</p> <p>Lyhytaikaishoidossa tehdään tarvittaessa toimintakyvyn arviointia.</p>	<p>Lyhytaikaisen hoidon tarpeen arvioinnin tekee aina sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilainen yhteistyössä asiakkaan ja läheisen kanssa.</p> <p>Palvelun myöntäminen edellyttää, että asiakas tarvitsee säännöllisesti / jatkuvaluontoisesti apua päivittäisissä toiminnoissa.</p> <p>Myöntämisen perusteena lisäksi (vähintään yhden perusteen alla olevista tulee täyttyä):</p> <ul style="list-style-type: none"> • asiakkaan kotona asumista heikentää tilapäisesti toimintakyvyn lasku, eikä hänellä ole tarvetta sairaalahoitoon • asiakas on omaishoidettava (lakisääteinen vapaa, sopimus kunnan kanssa) • asiakas asuu kotona läheisten antaman päivittäisen tuen turvin (ei sopimusta kunnan kanssa) • asiakkaalla on äkillinen huolenpidon tarve omaishoitajan sairastuttua • asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan tarvetta on syytä arvioida kodin ulkopuolella • asiakas tarvitsee kuntouttavaa toimintaa (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen) kodin ulkopuolella

Lyhytaikainen ympärivuorokautinen hoito – yhteiset kriteerit 2/2

Yhteiset kriteerit

Asiakkaan lyhytaikaisen ympärivuorokautisen hoidon tarve arvioidaan aina yksilöllisesti ja käytössä olevat toimintakykymittareiden arvot ovat suuntaa antavia. Viitteelliset RAI / RAVA – arvot myöntämisperusteiden tukena tarvittaessa ovat:

RAVA-indeksi on vähintään 1,7

RAI: MAPLe 2 + (kaksi tai enemmän) (palvelutarve MAPLe, 1-5)

MAPLe 1 vain poikkeustapauksissa, kuten asiakkaan turvallisuuden vaarantava sosiaalinen tai psyykkinen turvattomuus, harhaisuus tai harhaluuloisuus tai muu sairaus, vaativa hoivan- ja hoidontarve johon vastaaminen on kotona tarkoituksen mukaisempaa kuin terveyskeskuksessa.

Tällainen poikkeustilanne voi olla myös silloin, kun uuden asiakkaan palvelutarvetta arvioidaan ja seurataan ennen palvelupäätöstä, tai kun asiakkaan palvelutarve on muuttumassa, tai silloin kun asiakkaalle järjestetään kuntouttavaa kotihoitoa, jolla ehkäistään vaativampaa palvelutarvetta.

Tarvittaessa käytetään seuraavia ohjearvoja:

ADLH vähintään 1 (päivittäiset toiminnot ADLH, 1-6)

IADL vähintään 12 (asiointitoiminnot IADL, 0-21)

CPS vähintään 2 (kognitiivisen toiminnan mittari CPS, 0-6)

CAPS vähintään 10/30 (ongelma-alueita fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn alueilla)